

BIATORBÁGY

VÁROS ÉS TÁJ KAPCSOLATA

SZENT ISTVÁN EGYETEM
TÁJÉPÍTÉSZETI ÉS TELEPÜLÉSTERVEZÉSI KARÁN KÉSZÜLT
HALLGATÓI MESTERTERVEK BIATORBÁGYRA
2016.

KEDVES OLVASÓ!

Biatorbágy természeti és épített értékeinek lajstromában a gyurgyalag fészkektől a fasorokon át a Szily-Fáy, illetve a Sándor-Metternich kastélyokig közel háromszáz tétel szerepel. A város majd minden polgára ismeri a település vízforrásait, folyóvizeit, tavait, szívesen látogatja a közparkokat, kirándul az lharosba, vagy élvezi a Nyakas-kőről nyíló kilátást. Az örökölt adottságokat minden itt élő ember magától értetődőnek tartja.

*„Én úgy vagyok, hogy már száz ezer éve
nézem, amit meglátok hirtelen.
Egy pillanat s kész az idő egésze,
mit száz ezer ős szemlélget velem.”*

József Attila A Dunánál című versének sorai arra a pillanatra irányítják a figyelmet, amelyben felfedezhetjük megszokott kincseink múltbéli és jövőbe mutató értékeit.

Rumi Imrének, Biatorbágy főépítésének javaslatára e pillanat megragadását 2016 őszén a Szent István Egyetem Tájépítészeti és Településtervezési Karának tájépítésszámológiai mesterszakának végzős diákjaira bíztuk.

Vajon hogyan értékeli életterületünk a ránk „házi-feladatul” tekintő ifjú szakemberek?

Hogyan látják Biatorbágy város és a körülötte elterülő táj kapcsolatát?

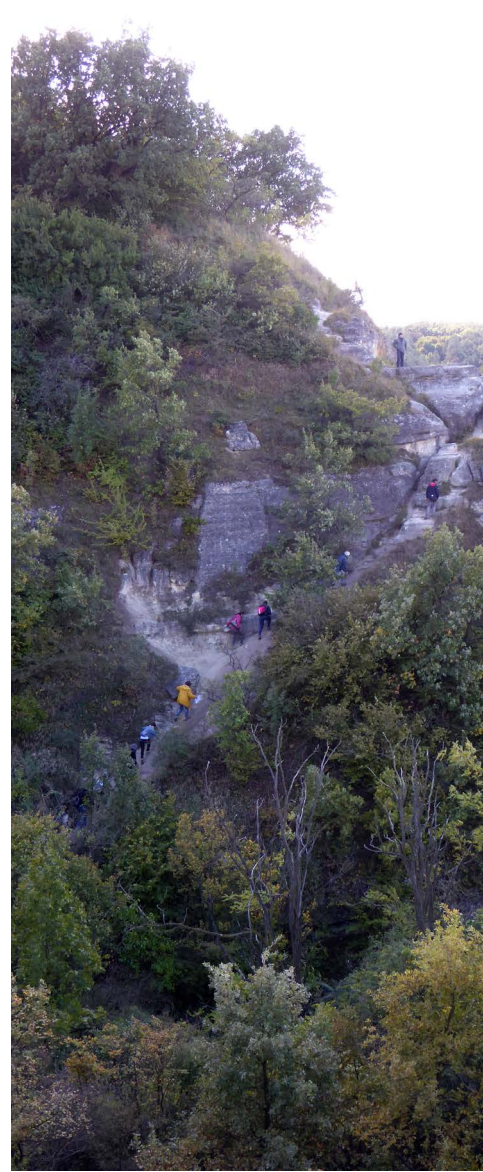
Milyen ötletekkel, megoldásokkal kívánják szorosabbá, harmonikusabbá fűzni az ember és természet közötti viszonyt?

Ez a kiadvány azon hallgatói válaszokból nyújt ízelítőt, amelyek a környezeti, településszerkezeti, építészeti, és kultúrtörténeti adottságokra is figyelemmel városunk vonzerejének növelését, a biatorbágyiak közösségének megerősítését szolgálják.

Ajánlom figyelmükbe a vázolt terveket! Nézzék és lássák meg bennük a pillanatot, amely szervesen kötheti össze életterületünk múltját és jövőjét, amely településünk fejlődésének iránytűje lehet, hogy egyre jobb legyen itt élni, egyre jobb legyen itt lenni!

Biatorbágy, 2017. április 20.

Tarjáni István
polgármester

RUMI IMRE FŐÉPÍTÉSZ BEVEZETŐJE

Biatorbágyot a közvélemény elsősorban az 1931-ben felrobbantott viaduktról azonosítja. Pedig a város évezredek óta lakott területén a települési és természeti területek összefonódásával, rendkívül izgalmas környezet alakult ki.

A város vonzerejét – az agglomerációs elhelyezkedés mellett – főként a természeti adottságok képezik. A változatos táj (hegyek, völgyek, patakok) gyakorlatilag a lakott területek közé ékelődnek. Főként a város délkeleti határában igazi geológiai különlegességként jelennek meg a sziklafalak, a Madár-szirt és a Nyakas-kő, amelyekről csodálatos panoráma nyílik Biatorbágyon túl, Etyek irányába és a Pilis hegyei felé.

A város déli oldalán rendkívül nagy, csaknem a település belterületével megegyező kiterjedésű volt zártkerti terület, ún. kertség található. A volt zártkerti területen több kőből épített pince és présház található, és itt működött az Országház-kőbánya is, ahol a parlamenti épületének köveit bányászták. E területet keletről az Iharos hegycsúcs határolja, amely légvédelmi rakétabázisként működött. Az elbontott bunkerek maradványai még ma is láthatók.

A természetközeli területek közül helyzetével, fekvésével kiemelkedik a Madár-forrás és a Némó-tó is, amely a település lakóterületei közé ékelődik. A vízfelület városi tóként történő használata célszerű lenne, mivel a biai Szelíd-tó a közönség elől elzárt.

A két ősi település, Bia és Torbágy egyesülésével létrejött Biatorbágy egyik sajátossága, hogy a város jelenlegi központja a két egykor önálló falu között alakult ki. Mindkét történelmi falunak megvan a saját eredeti magja, így a jelenlegi centrum egy kicsit perifériának számít mindkét faluban. A városközpont legnagyobb hiányossága, hogy nincsenek meg azok a funkciói, amelyek a népességet vonzanák és itt tartanák. Városias gyalogos forgalom alig van, de az ilyen jellegű forgalom számára szükséges felületek sincsenek meg.

Építészeti szempontból rendkívül heterogén a központ karaktere. Kimagasló építészeti színvonalat mutató épülete nincs. Hiányzik az építészeti hangsúly.

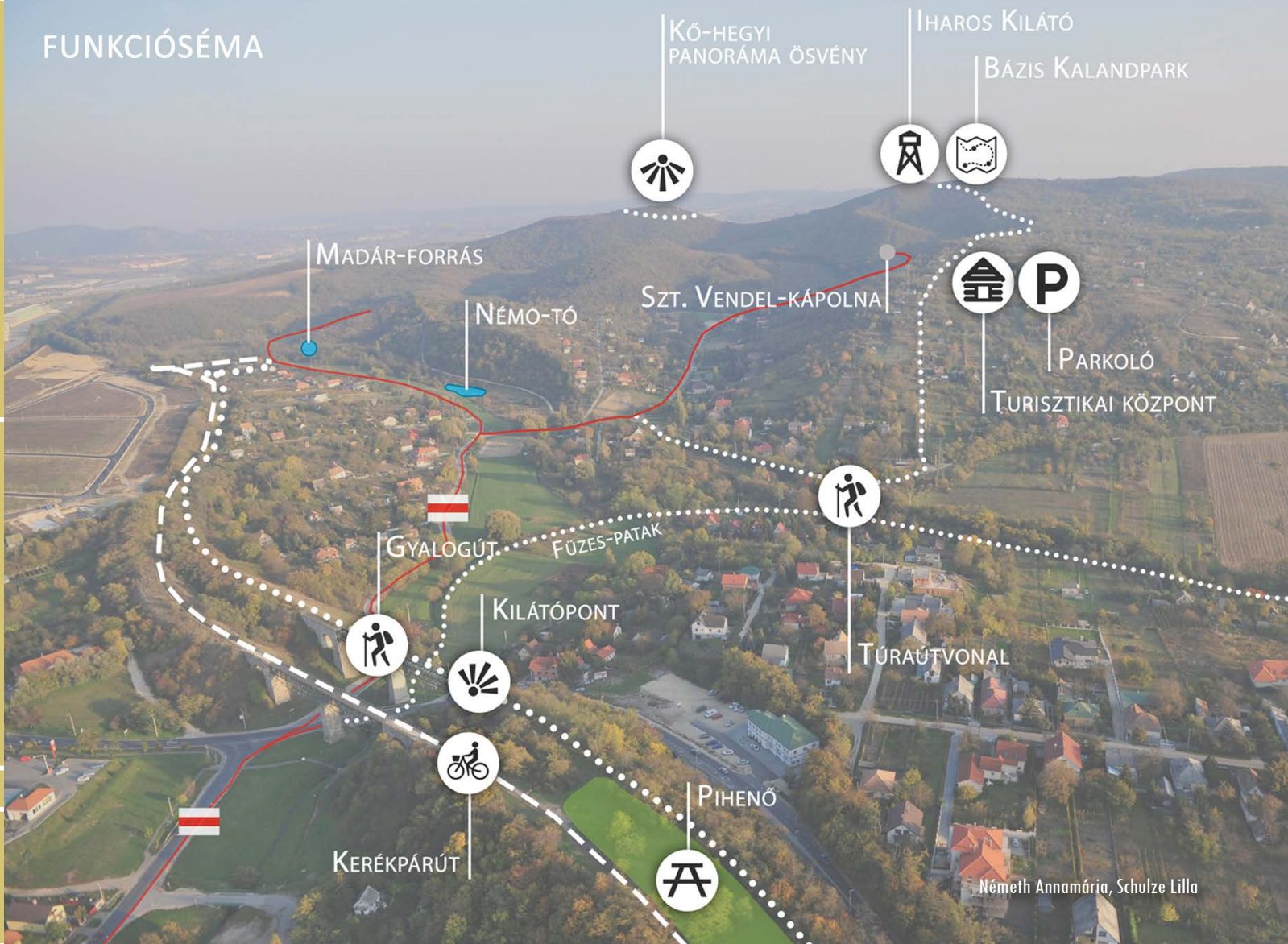
Talán a rendkívüli adottságoknak is köszönhető, hogy a Szent István Egyetem Tájépítészeti és Településtervezési Kara és Biatorbágy Város Önkormányzata között megállapodás jött létre, mely értelmében a 2016. év őszi szemeszterében a hallgatók féléves mestertervüket Biatorbágy területére készítették el.

A tervezési folyamat alaposan felkeltette a városlakók érdeklődését. Több helyi sajtóhír foglalkozott a hallgatók terveivel és helyi kiállítást is rendeztünk az elkészült tervek közül.

Úgy gondolom, hogy a tervezésben minden résztvevő számára előnyös volt az együttműködés. Az egyetemi hallgatók valós településfejlesztési problémákkal foglalkozhattak, a város pedig friss ötleteket kaphatott a tervezési területek fejlesztésére. A városlakók érdeklődésének felkeltése saját környezetük iránt pedig hosszú távon jelenthet előnyt egy település életében. Hiszen a környezeti értékek megővésére nevelés, a valós szakmai párbeszéd a nyilvánosság előtt még mindig (vagy egyre inkább) nagy kívánnivalót maga után. A hasonló, nyilvánosság előtt folyó tervezés segíthet a párbeszéd kialakulásában a szakma és a lakosság között.

Az elkészült hallgatói tervek között több olyan koncepcióterv van, amely alapja lehet egy városfejlesztési projektnek.

Az elvégzett munkáért ezúton is köszönetet mondok a terveket készítő hallgatóknak, a tervezést irányító egyetemi oktatóknak és a helyi résztvevőknek.

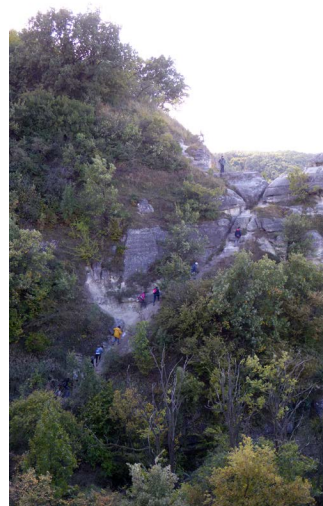
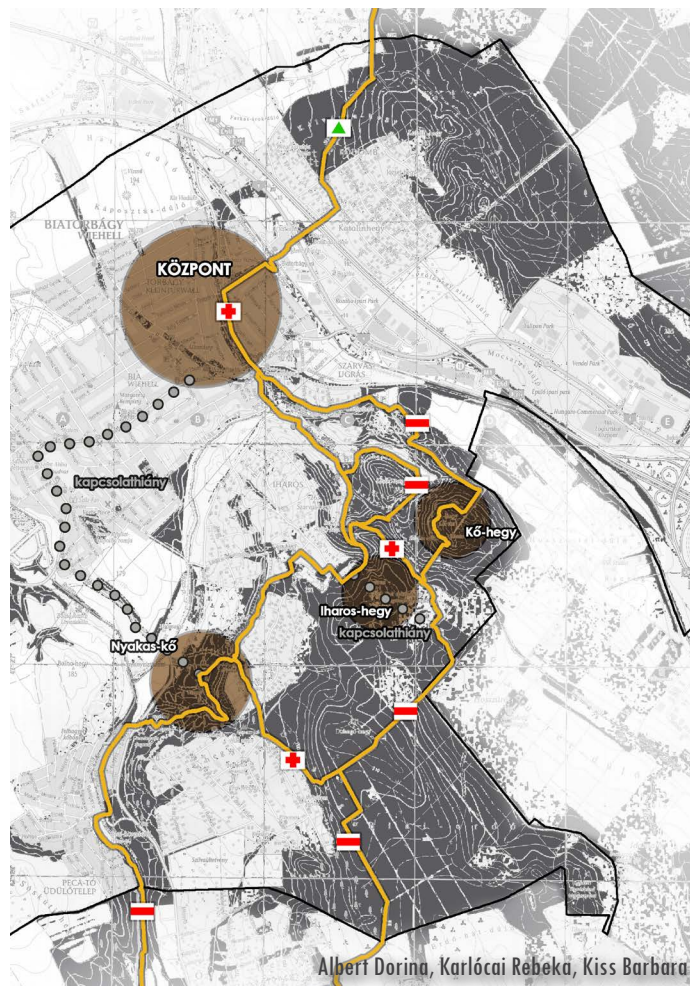

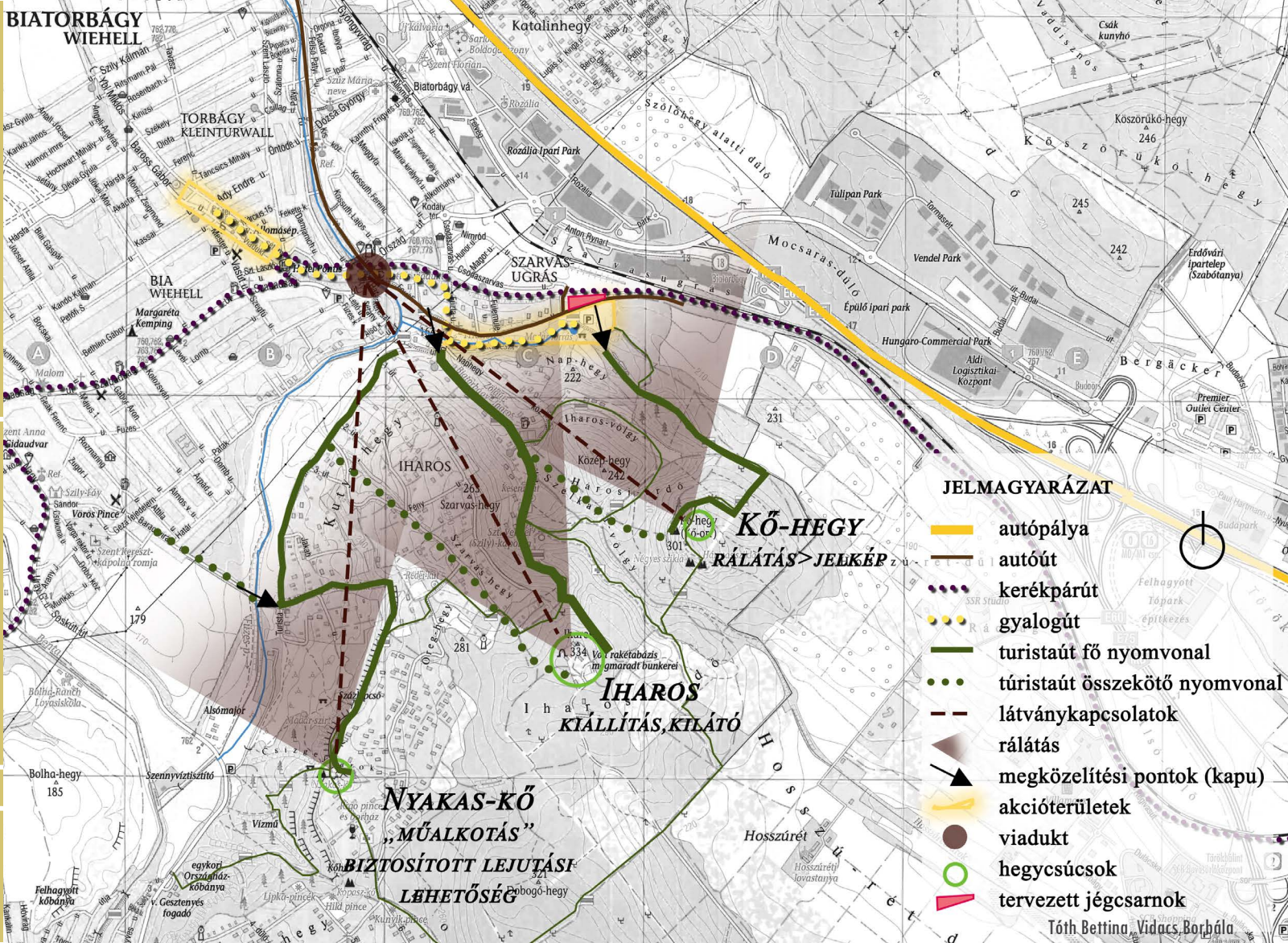
TÁJÉPÍTÉSZETI KONCEPCIÓ

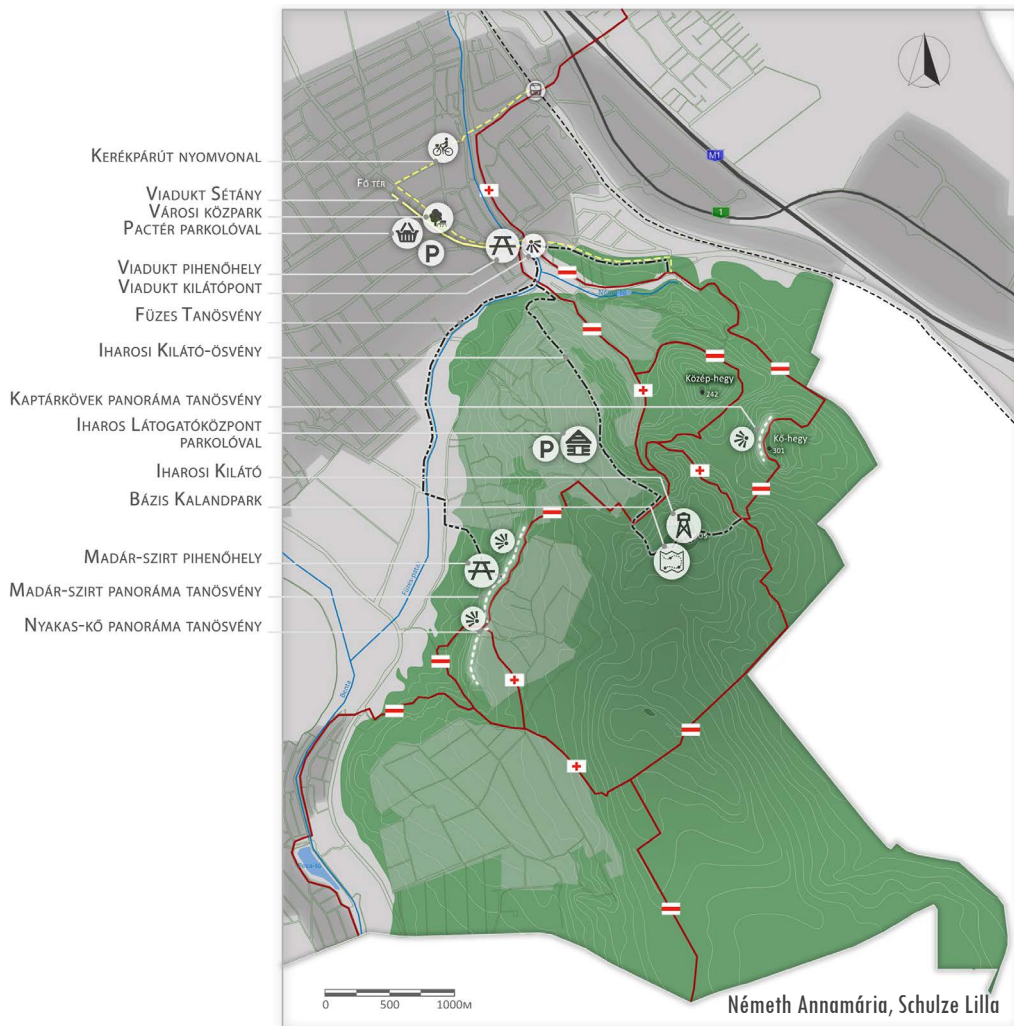
A táj emberi, földi mivoltunk, biztonságot adó lokalitásérzékünk alapja. A hosszabb idő óta létező, szervesen növekvő települések természetes módon érnek össze táji környezetükkel, lakosaik táji kötődése magától értetődő és generációk identitástudatának alapját jelenti. Biatorbágy zaklatottabb történetében most érkezett el az idő, amikor a település tudatosan kívánja tájhoz kötődését megélni. Olyan ez, amikor felszáll a köd és mindaz láthatóvá válik, ami addig rejtve maradt előlünk. Milyen is ez a ködből felsejlő biatorbágyi táj?

Az élmény mindenekelőtt a nézőponttól függ, így elsődleges volt a legfontosabb nézőpont és a táj kapcsolatának átgondolása. Az elsődleges nézőpont a település központja, amely a peremvidék-nél alacsonyabb magasságon terül el. Hasonlíthatjuk ezt a helyzetet a budai vár és a Gellért-hegy, Sas-hegy, Sváb-hegy, Rózsadomb viszonyához. Ez az összefüggés azonban csak domborzatilag és látképíleg jelent hasonlóságot, történetileg semmiképpen sem, hiszen a központot még nem fedezte fel nézőpontként a település, használata is csak első generációs élménye az itt élőknek.

A hallgatók által bemutatott tájanalízisek sokféleképpen vizsgálták a látóhatárt jelentő hegycsúcsok és a központ oda-vissza ható viszonyát.

A feltárt lehetőségek rámutattak arra, hogy a központ fejlesztésénél ki kell aknázni a viadukt környékét, amely Biatorbágy Halászbástyája és Tóth Árpád sétánya lehetne. A látvány változatos karakterének megteremtéséhez elengedhetetlen a település felé néző hegyoldalak és a csúcok eltérő hasznosításának kialakítása. Fontos a központ és a csúcok közötti közvetlen gyalogos kapcsolatok létrehozása, ahogy fontos a magaslatok túraúttal történő felfűzése is.

A csúcok kitettségével szemben a hegyek között kanyargó völgy a védelem, az intimitás lehetőségét kínálja. A könnyen elérhető ártér közelségével és természetközelségével egészíti ki a tájlelemek helyi palettáját. Az épített elemek közül a településen különösen fontos szerepe van a ma már nem használt vasútvonalnak. Az enyhén lejtő, a viaduktra vezető nyomvonallal ideális adottságokkal rendelkezik a kerékpárút-fejlesztés számára.

A hallgatói mesterprojektek a központ, a hegykoszoru, a völgy és a kerékpárút egymással összefüggő és rendszerszinten összehangolt turisztikai fejlesztésére adtak javaslatot. A tervek kivétel nélkül a helyi turisztikai hálózat fejlesztésének fontosságát hangsúlyozták. Több életképes elképzelés született a túra útvonalak pihenőinek kialakítására. A történeti vizsgálatok számos kiaknázatlan lehetőséget tártak fel tematikus útvonalak, tanösvények létesítésére.

Dr. Illyés Zsuzsanna

TELEPÜLÉSKÖZPONT

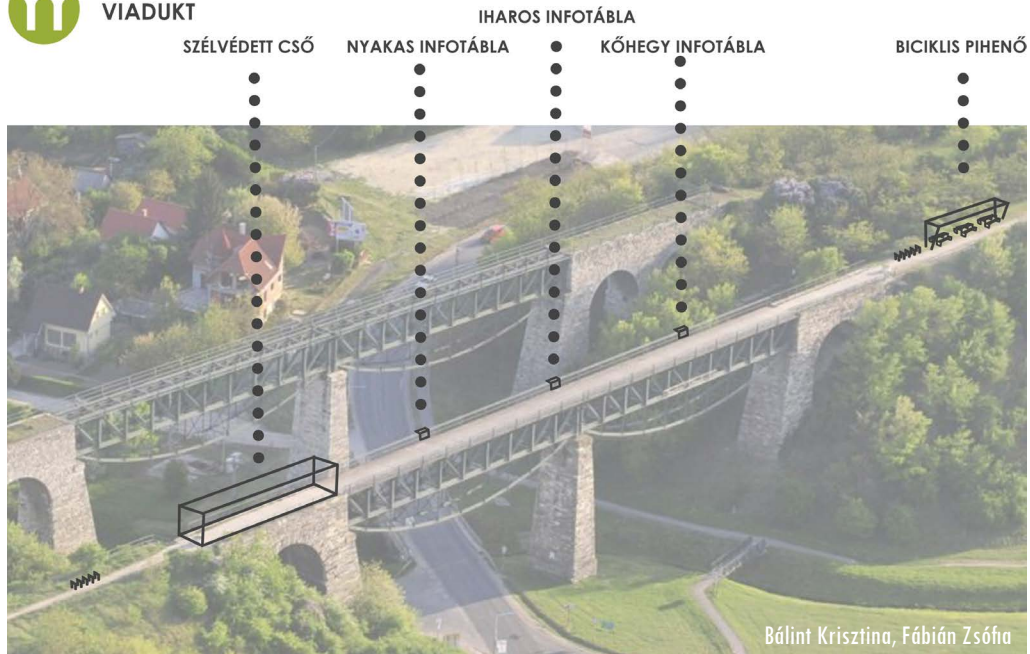
A domborzati szempontból gerincen elhelyezkedő településközpont vizuálisan kiválóan kapcsolható a távolabbi magaslatokhoz, valamint a viadukt révén közlekedési szempontból a szomszédos településekhez. Ugyanakkor történeti hagyaték, hogy a központ idegen elem a mellé növekvő település szerkezetében, azaz a közeli lakóterületekhez rosszul kapcsolódik.

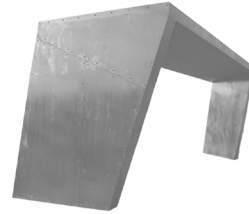
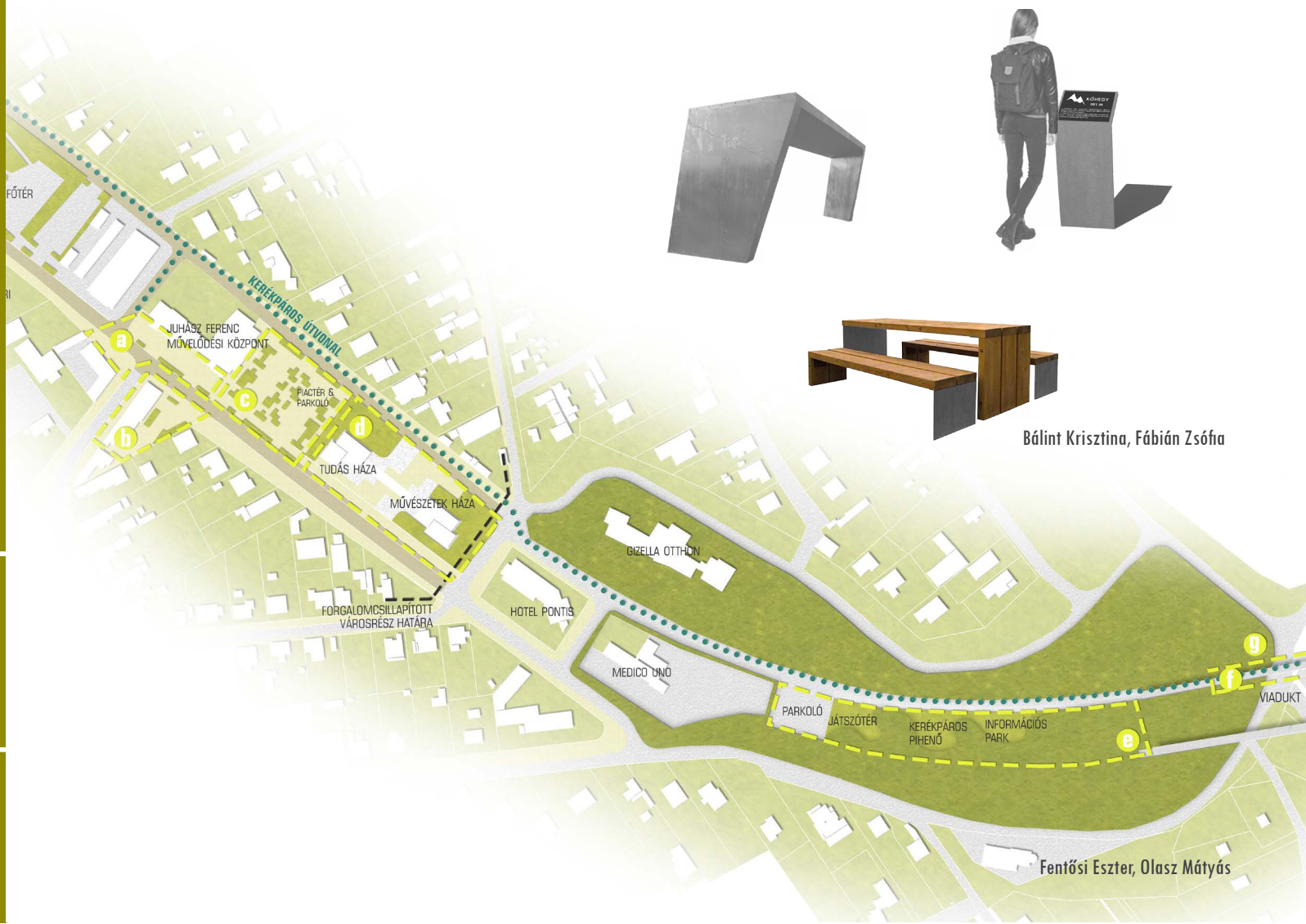
Az igazgatási, kulturális, oktatási és kereskedelmi intézményeket befogadó területről ma hiányzik a nyüzsgő élet, az ide érkezők a parkolók és a célépületek között a legrövidebb úton közlekednek.

A hallgatói tervek rámutattak arra, hogy a központ élővé tételének alapja a forgalom és a parkolási rend megváltoztatása, általánosságban csillapított forgalmú útszakaszok kialakítása és a parkolási lehetőségek áthelyezése. A Vasút – Mester – Baross Gábor utcák által alkotott városi tengely erősítését, ezen belül a művelődési központ előtti tér tehermentesítését feltételezték a szabadtérépítészeti megoldások. A főtér új térszerkezetére általában visszahatottak az új közösségi és kerékpáros közlekedési hálózati javaslatok is.

VIADUKT

Bálint Krisztina, Fábíán Zsófia

Fentősi Eszter, Olasz Máttyás

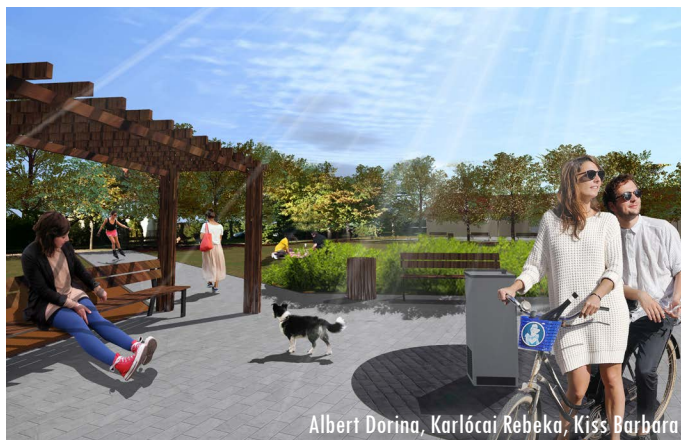
A csillapított forgalmú, gyalogos prioritású terek kialakításához helyenként telekrendezésre is szükség volt. A jelentős településfejlesztési elképzelések tartalmazták a határoló térfalakat alkotó, vagy a zöldben úszó épületek új, közösségi funkciókkal való megtöltését, rehabilitációját is. Fontos javaslat a hétvégi termelői piac elhelyezése a területen, valamint a térburkolatok szabadtéri kulturális rendezvények befogadására alkalmas elhelyezése és kialakítása.

A központi teret a többek által javasolt fiókterek rendszere teszi izgalmassá, a szegélyeken intim léptékűvé. A fiókterek a csatlakozó magánterületek, a kereskedelmi, szolgáltató és javasolt vendéglátó létesítmények előtereinek megnyitásával jönnének létre.

A javaslatok összecsengően törekedtek a viadukttól a főtérig a városközponti jelleg arculati elemekkel történő erősítésére is. A központ már meglévő értékes faállománya sikerrel egészíthető ki, szegélyezhető cserjékkel, évelőkkel és egyéb virágos növényekkel. Több csoportnál köszönt vissza a berendezésekben és bútorozásban a vasúti múlt megidézése, illetve az egykori vasúti épület vasúttörténeti kiállítóhelyként és turisztikai információs pontként való felhasználása is felmerült. Ugyanakkor a tervek általában a kortárs formavilág alkalmazását javasolták, nagy hangsúlyt fektetve az esti megvilágításra, a fényeffektusok alkalmazására is.

Albert Dorina, Karlócai Rebeka, Kiss Barbara

Albert Dorina, Karlócai Rebeka, Kiss Barbara

Albert Dorina, Karlócai Rebeka, Kiss Barbara

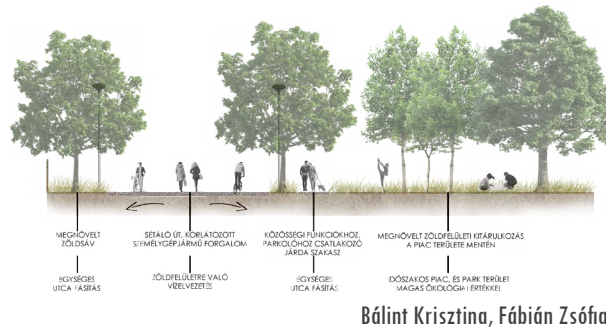
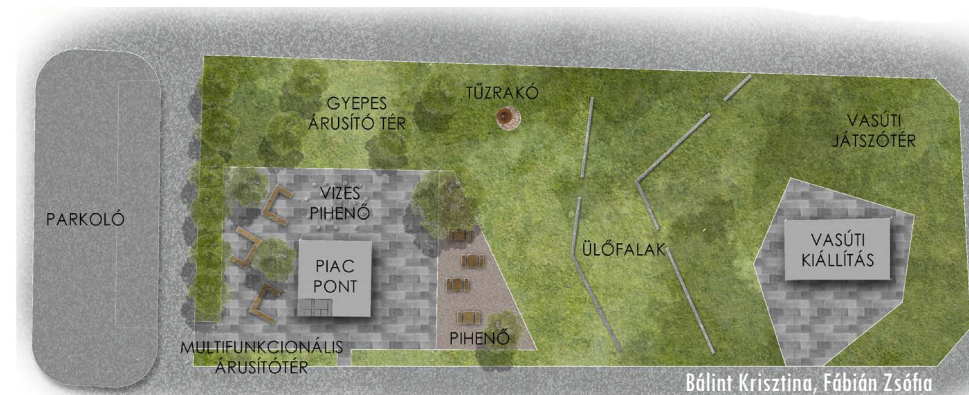
A hallgatók a nagy burkolt felületeken izgalmas vizarchitektúra elhelyezését javasolják, mely nyári időszakban a fiatalok paradicsomaként funkcionálhat, illetve népszerű látványelemmé válhat a település központjában.

A zavartalan kikapcsolódást és passzív rekreációt biztosíthatják a pergolával árnyékolt pihenőterek, a talpfákból kialakított emléksétány pedig az emlékműhöz kapcsolódva a megemlékezés légköréhez járulna hozzá, kapcsolódva a település vasúti múltjához.

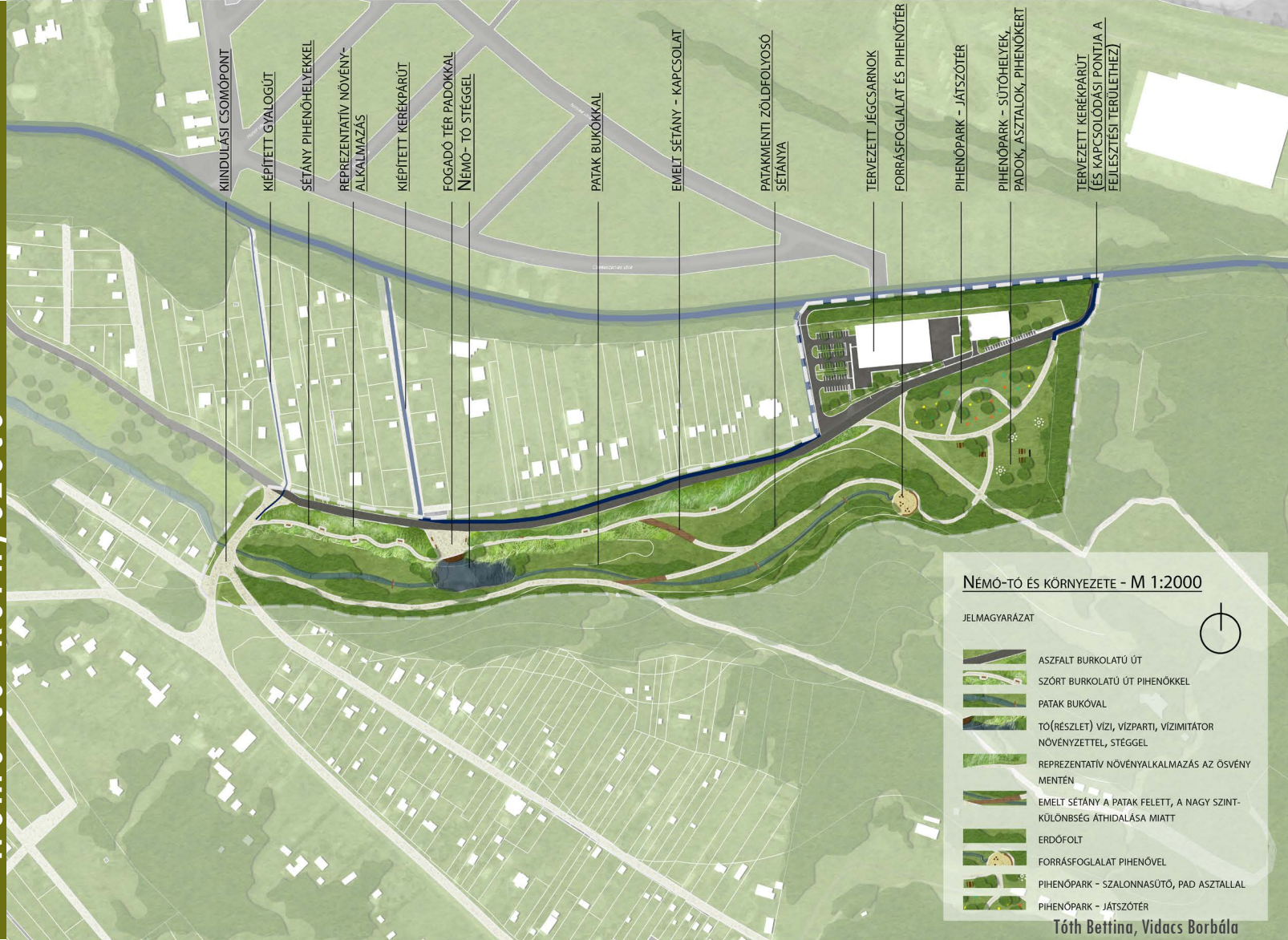
Többben egy kerékpáros pont kialakítását is javasolják a központban, illetve a viadukt mellett, kerékpártárolókkal, pihenővel és vízvételi lehetőséggel. A sportélet fellendítését célozzák a fitness-park kialakítására tett javaslatok is.

A teljes települési területen egy egységes információs rendszer kialakítását javasolták, mely hozzájárul az egységes települési arculat létrehozásához is. Ennek egyik fontos eleme lehetne a szénledobónál kialakítandó "öko-pont", mely a szénrel való fűtéstől a mai ökológikus energiafelhasználásig mutatja be gyerekek és felnőttek számára is az energiagazdálkodás fejlődését.

Dr. Illyés Zsuzsanna

Bálint Krisztina, Fábíán Zsófia

KIINDULÁSI CSOMÓPONT

KIEPÍTETT GYALOGÚT

SÉTÁNY PIHENŐHELYEKKEL

REPREZENTATÍV NÖVÉNY-
ALKALMAZÁS

KIEPÍTETT KERÉKPÁRÚT

FOGADÓ TÉR PADOKKAL
NÉMÓ- TÓ STÉGGEL

PATAK BUKÓKKAL

EMELT SÉTÁNY – KAPCSOLÁT

PATAKMENTI ZÖLDFOLYÓSÓ
SÉTÁNYA

TERVEZETT JÉGSARNOK

FORRÁSFOGLAGLAT ÉS PIHENŐTÉR

PIHENÓPARK – JÁTSZÓTÉR

PIHENÓPARK – SÜTŐHELYEK,
PADOK, ASZTALOK, PIHENŐKERT

TERVEZETT KERÉKPÁRÚT
(ÉS KAPCSOLÓDÁSI PONTJA A
FEJLESZTÉSI TERÜLETHEZ)

NÉMÓ-TÓ ÉS KÖRNYEZETE - M 1:2000

JELMAGYARÁZAT

- ASZFALT BURKOLATÚ ÚT
- SZÖRT BURKOLATÚ ÚT PIHENŐKKEL
- PATAK BUKÓVAL
- TÓ(RÉSZLET) VÍZI, VÍZPARTI, VÍZIMITÁTOR
NÖVÉNYZETTEL, STÉGGEL
- REPREZENTATÍV NÖVÉNYALKALMAZÁS AZ ÓSVÉNY
MENTÉN
- EMELT SÉTÁNY A PATAK FELETT, A NAGY SZINT-
KÜLÖNBBSÉG ÁTHIDALÁSA MIATT
- ERDŐFOLT
- FORRÁSFOGLAGLAT PIHENŐVEL
- PIHENÓPARK - SZALONNASÚTÓ, PAD ASZTALLAL
- PIHENÓPARK - JÁTSZÓTÉR

Toth Bettina, Vidacs Borbála

NÉMÓ-TÓ ÉS KÖRNYEZETE

Biatorbágy település szerkezetében a meghatározó zöldfelületi elemek izgalmas formációja figyelhető meg. A beépítések viszonylag homogén szövetét erőteljes zöldfolyosók tagolják, melyek egy fókuszpontban találkoznak, vagy inkább keresztezik egymást. A viadukt így nem csak mint kultúrtörténeti és építészeti emlék, hanem mint a zöldhálózat centrális, központi eleme is alapvető szereppel bír. A viadukthoz kelet felől két egymással közel párhuzamos zöldfolyosó érkezik, amelyek a település határában a tervezett jégcsarnok környezetében ismét egyesülnek. Észak felől a tervezett kerékpáros zöldút, mely a régi vasút felhagyott nyomvonalán épülhet meg, dél felől pedig a Füzes-patak egyik mellékága mentén felfűződő potenciális rekreációs zöldfolyosó húzódik, mely a Madár-forrástól indul.

A hallgatók a Madár-forrás, a patak mentén felduzzasztott Némó-tó természetvédelmi terület és a tervezett jégcsarnok környezetére adtak izgalmas program javaslatokat. A viadukton keresztül egészen a településközpontig hatoló felhagyott vasútvasúti mentális lineáris zöldfelületi elem, kitűnő alapot nyújt egy kerékpáros prioritású zöldút befogadására. Terpadottságai révén minimális szintkülönbséggel, és zavaró keresztezésektől mentesen biztosít közvetlen kapcsolatot a főváros, vagyis Törökbálint irányából.

Sövény Kata, Vouszka Zsófia

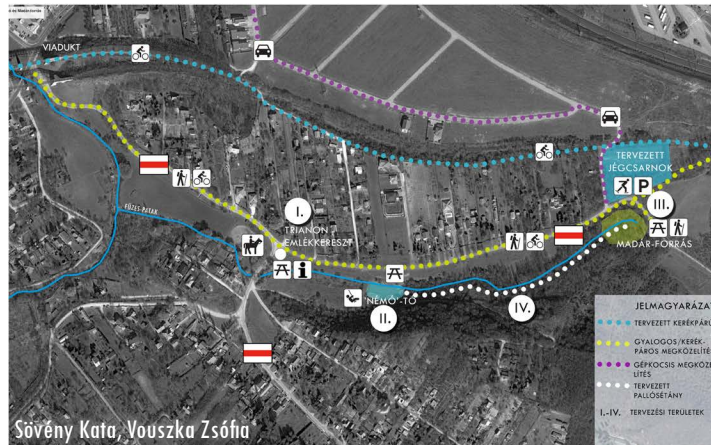
Nem véletlen, hogy a Budapest-Balaton kerékpárút tervezett nyomvonalra is erre halad majd. A leendő jégcsarnok is ezen út mentén épül majd fel. A jelenleg még kiaknázatlan rekreációs potenciállal rendelkező Madár-forrás és Némó-tó környezetében felfűződő zöldfelületek és a tervezett zöldút közti kapcsolat erősítését fontos szempontnak látták a hallgatók. Míg az északi zöldút regionális rekreációs folyosóként, addig a déli patak menti terület inkább, mint a helyi lakosság rekreációs igényeinek kiszolgálásában szerepet játszó fontos elem van jelen. A koncepciók kiemelt figyelmet szenteltek a Trianoni Emlékereszt és a Madár-forrás közti területre. A Némó-tónál a felgyülemlett üledék kotrását követően a tópart fejlesztését napozóstég és pihenőfelületek, valamint pallósétányok létesítésével képzelték el.

Iványi Kinga, Vida Sára

A patak mentén, egészen a forrásig több izgalmas nyomvonalon vezető sétány teremt kapcsolatot a jégcsarnok irányában. Szabadtéri fitnesszter, tornaállomások, mezítlábas sétány és díszes növénykiültetés szervezi a leendő patakmenti terület hétköznapijait. A tervekben a forrás új környezetet kapott, s a jelenlegi Nagy-rétre pihenőparkot, játszótérrel, piknikező- és tűzrakóhelyeket, valamint állatsimogatót álmodtak a fiatal tervezők.

Dr. Almási Balázs

Sövény Kata, Vousyka Zsófia

I. - TRIANON EMLÉKERESZT

- _TURISTA INFORMÁCIÓS PONT
- _ESŐBEÁLLÓ ÉS PIHENŐHELY
- _TURISTAUTAK KIINDULÓPONTJA, GYŰLEKEZŐHELY, FÜZÉPÍTMÉNY

II. - NÉMÓ-TÓ ÉS KÖRNYÉKE

- _STÉG A TÓPARTON, FÜZÉPÍTMÉNY
- _JÁTSZÓTÉR
- _PIHENŐ- ÉS PIKNIKEZŐHELY, ESŐBEÁLLÓ

III. - MADÁR-FORRÁS

- _FORRÁS KÖRNYEZETRENDEZÉSE
- _MEGKÖZELÍTHETŐSÉG BIZTOSÍTÁSA
- _PIHENŐ- ÉS PIKNIKEZŐHELY

IV. - PALLÓSÉTÁNY

- _ÖSSZEKÖTTETÉS A NÉMÓ-TÓ ÉS A MADÁR-FORRÁS KÖZÖTT A FÜZES-PATAK MENTÉN
- _MEGEMELT ÖSVÉNY, MADÁRMEGFIGYELŐPONTOKKAL

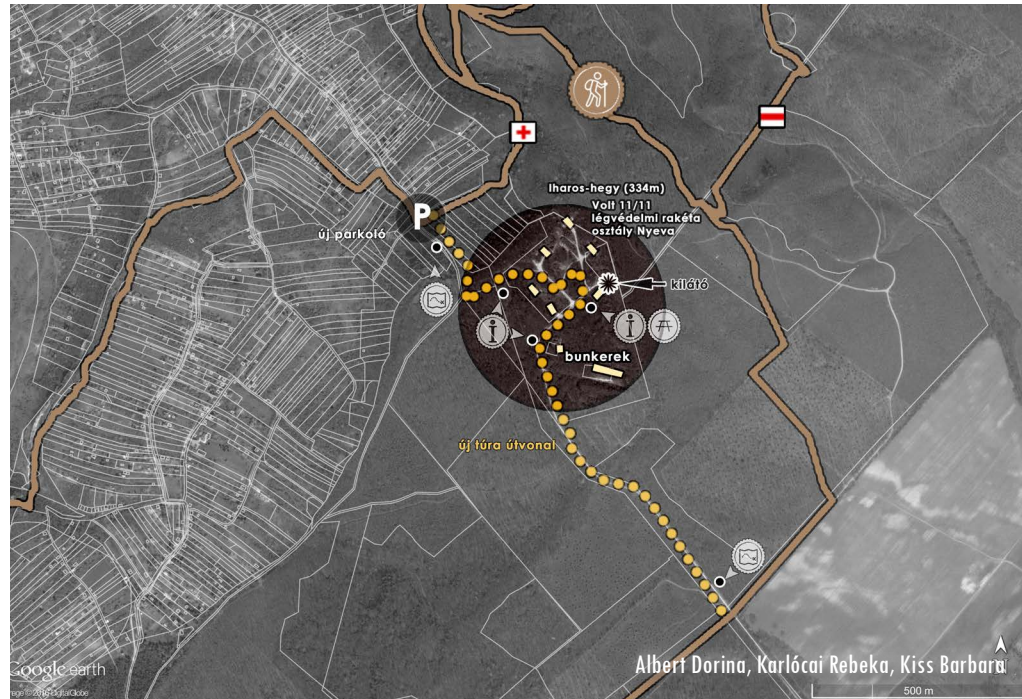
Albert Dorina, Karlócai Rebeka, Kiss Barbara

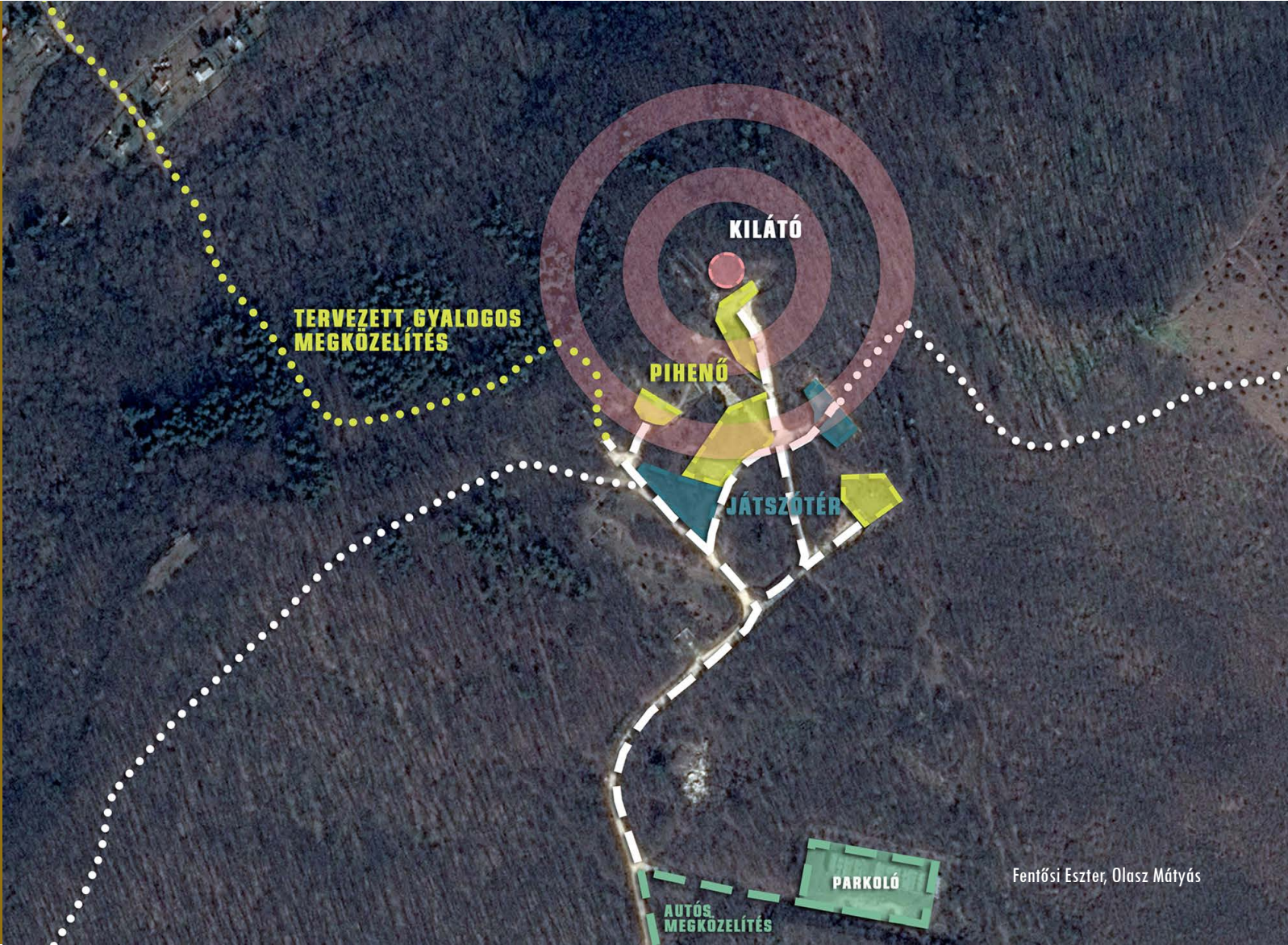
IHAROS

Az Iharos-hegycsúcson zárt katonai területként az a légvédelmi rakétabázis helyezkedett el, amely a rendszerváltozás után funkcióját veszítette. A betonsíllók anem kerültek lebontásra, környezetükben nem történt meg a szakszerű tájrehabilitáció. A katonai objektumok ebben az állapotban rontják mind esztétikai, táji, természeti, mind használati értékét a helynek.

A 334 méter magas hegycsúcson ennek ellenére sokan látogatnak. Napi szinten használják a futók és a kutyasétáltatók. A túrázók kedvelt rövid célpontja, hiszen a település belterületétől könnyen megközelíthető, hosszabb túra esetén Nyakas-kő – Dobogó-hegy – Iharos-hegylánc gerinctúrájának egyik fontos eleme.

Biatorbágy és festői környezete értékeinek feltárában és megfelelő identitásának megfogalmazásában fontos, hogy az egyes táji egységek, egyes pontok is megfelelő funkciókat kapjanak, és karakterelemeik megfogalmazásával gazdagítsák a táj nyújtotta értékekre fűződő programokat. Cél, hogy jó állapotú és ökológiailag stabil egységek azonos színvonalú és egybefűzött arculatú turisztikai infrastruktúrával, és feltártsággal rendelkezzenek, amelyen belül az egyes helyszínek az adott pont egyedi karakterét érzékeltetik.

TERVEZETT GYALOGOS
MEGKÖZELÍTÉS

KILÁTÓ

PIHENŐ

JÁTSZÓTÉR

PARKOLÓ

AUTÓS
MEGKÖZELÍTÉS

Fentősi Eszter, Olasz Mátyás

A feladat így az Iharos kapcsán is összetett. Szükséges a hely feltárása, felfűzése a meglévő útvonalakra – túraútvonalak, futóösvények, újabb túraút-szakaszok kijelölése. A gyalogos és kerékpáros megközelíthetőség mellett a kapupontnál autós parkoló kialakítása is indokolt, hiszen nem csupán a helyiek használják a területet, hanem máshonnan is érkeznek ide, akár séta, kutyasétáltatás, túra, vagy sportolás céljából.

Arra a kérdésre, hogy mit is lehet kezdeni a nagy betonmaradványokkal, azonos válasz született. Mindenki egybehangzóan megállapította, hogy nem lehet megoldás a használaton kívüli betonépítmények visszabontása. Nagyon költséges és éppúgy környezetkárosító lenne lebontása, elszállítása és a törmelék elhelyezése.

Új funkciókat lehet elhelyezni, amely egyben megoldást ad a meglévő elemek hasznosítására, és gazdag programajánlatot jelent a látogatók számára. A betonbunker hasznosítására több megvalósítható ötlet született. Alkalmas lehet arra, hogy megfelelő építéssel, kiegészítéssel, installációval kültéri kiállítóterré alakuljon, ahol különböző tematikájú kiállítások kaphatnának helyet. A hely természeti értékeit, a tájhasználat változásának történelmi összefüggéseit bemutató kiállítás mellett a helyhez kapcsolódó katonai, hadi események történelmi bemutatása is felmerült.

Bálint Krisztina, Fábrián Zsófia

A belső tér megfelelő berendezésével közösségi térré formálható, amely szolgálhat foglalkozások (környezeti nevelés, erdei iskola, természet- és tájvédelmi, helytörténeti programok, előadások) megrendezésére, illetve fedett-nyitott pihenőhelyként is használható. A településnek is jelenthet egy speciális, kültéri események megrendezésére alkalmas helyszínt. Megtalálva a hely identitását, így az új funkciók újjáéleszthetik és újrafogalmazhatják a hely használatát, hiszen csodás adottságai erre méltóvá teszik. Kilátó építésével kijelölni, hangsúlyozni lehet a magaslatot, a magasból széles panoráma nyílik a tájra és a tájba simuló településre.

A kulturált használhatóság érdekében érdemes berendezési tárgyakat elhelyezni, a tájkarakternek megfelelő, a „táj anyagaiból” kiinduló anyaghasználattal tervezve. Egységes információs rendszer szolgálja, hogy a természeti, a táji élmények mellett megismerjük a táj történetét, örökségét. Az itt található élővilágot, az itt élő ember évszázadokon átívelő tájhasználatát tematikus ösvények segítik bemutatni, mindezek az ismeretterjesztés, oktatás részévé válhatnak nem csupán a helyi oktatási intézmények számára, hanem az idelátogató turisták számára. Nem utolsó sorban szükség van a tájsebek begyógyítására. A jellegzetes társulásnak megfelelő növényzettel lehet a helyet rehabilitálni, az egykori természetes állapotot visszaállítani.

Dr. Herczeg Ágnes

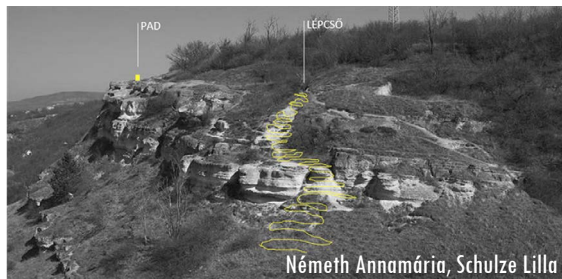
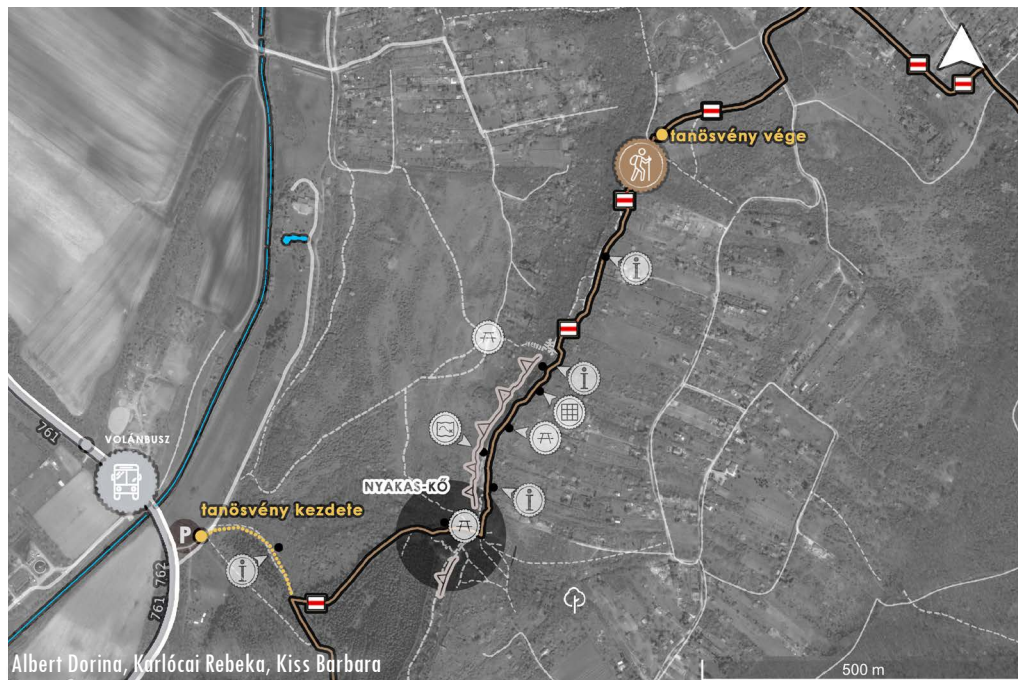
— Meglévő túristaút — Tervezett túristaút ■ Tervezett épület ■ Meglévő épület ■ Meglévő bunker

NYAKAS-KŐ

Biatorbágy egyik tájképi látványossága a Nyakas-kő, amely a helyi közösségek, iskolások, családok és távolabbról érkező kirándulók számára is mesélő kőként emelkedik a település fölé. Kövei valóban mesélő kővek, amelyek a mélyebb részeken a tengerek élővilágáról, a magasabb térszinteken pedig az időjárás viszontagságainak kitéve a szél és a víz erejéről regélnek. A Nyakas-kő alatti vízmosásokban lehetnek fel azok a hajdan élt élőlények (pl. kagylók, csigák, tengeri sünök), amelyek az egykori bádeni és szarmata tengerekben rakódtak le (kb. 13-15 millió évvel ezelőtt). A Nyakas-kő látványos formakincsét viszont a különböző szilárdságú üledékes rétegsorok alkotják a szél és a víz felszínalakító tevékenységének köszönhetően. Talán már többen neveket is adtak az egyes sziklaformációknak, amelyek más-más szögből tekintve újabb és újabb elnevezési ötletet kínálnak a szemlélőknek.

Biatorbágy izgalmas domborzati adottságai kiemelkedőek, kirándulásra, bolyongásra hivatogatóak. A völgyek-magaslatok, rétek-erdők, patakok-tavak teszik izgalmassá Biatorbágy környezetét. A település lakói számára állandó jel a Nyakas-kő, amely arra hív, hogy kicsit megálljanak, messzebről tekintsenek életükre, értékeikre, településükre. A hegytetőn elhelyezkedő kőveken eltöltött idő feledteti a felfelé tartó

út fáradtságait és a látvány a lelket szemlélődésre, a szemet és a gondolatokat a Gerecséig, a Pilisig tartó, a Zsámbéki-medencén átívelő kalandra hívja. A táj és a kőzetek mellett az élővilág gazdagsága is lenyűgöző Biatorbágy környezetében, így a Nyakas-kő is.

Kiválóan vették ezen lehetőségeket észre 2016 őszén az itt dolgozó tájépitész hallgatók, akik szemlélődés, feltöltődés, elmélkedés, pihenés helyként jelölték meg, gondolták tovább a Nyakas-kő fejlesztési, használati lehetőségeit. Az ég felé közeledve nem csupán a távoli helyek látványára, a pihenésre, hanem a felfelé vezető út és a tető értékes élővilágára is felhívják hallgatók a figyelmet az összegyűjtött bemutatási eszközök terveiivel, és az ötletes elhelyezési javaslataikkal. Hálószerű pihenőhelyet, tanösvényt, túraútvonalat, pihenőpadokat, kilátópontokat és bemutató táblákat terveztek a hallgatók. A végzős tájépitész hallgatók feltárták azokat a pontokat és értékeket, lehetőségeket a messziről jött, de szakmailag érzékeny ember szemével, amelyekre a továbbiakban fejlesztéseket, értékörző gondoskodást építhet a helyi közösség.

A bemutatási lehetőségek egyrészt a szemléletformálásban, a település környezete, a biológiai és a geológiai sokféleség megismerésében segítenek helyi családoknak és túrázóknak is, akik veszik a fáradtságot és bejárják a hegyet. A túrázók és kirándu-

Albert Dorina, Karlócai Rebeka, Kiss Barbara

Albert Dorina, Karlócai Rebeka, Kiss Barbara

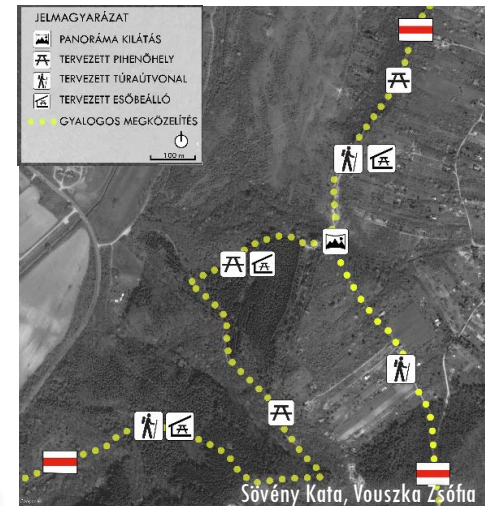
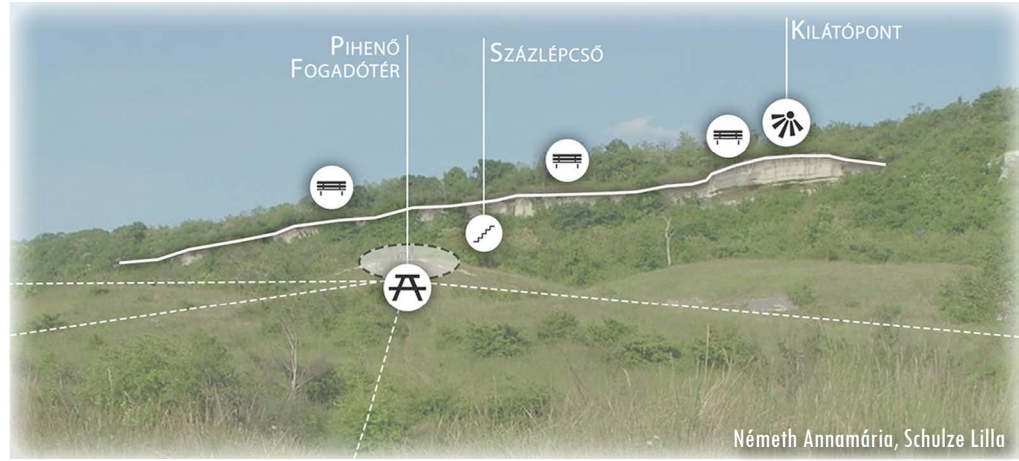

Iharos

lók mellett a diákok, iskolai csoportok számára is nyitott égboltú tanteremként szolgálhat Biatorbágy környezete, benne a Nyakas-kövel. A földrajz, a természetismeret-, a biológia,- de akár a kémia-, fizika -vagy történelem-, illetve irodalomórák gazdagítását, a tananyag elmélyítését is segíthetik a hallgatók által javasolt ötletek, amennyiben átgondolt, helyi szereplők bevonásával történő megvalósításra kerül sor.

Reményeink szerint a közeli jövőben létrejövő Buda-környéki Natúrparkban meghatározó szerepet vállaló Biatorbágy a tájépítész hallgatók által is feltárt Nyakas-kő kincseivel, élményeket kínáló fejlesztési ötletekkel gyarapítja a táji, tájképi értékek sorát, gazdagítva ezzel a helyi és tágabb kistáji közösségek életét és táji indentitását, elköteleződésüket otthonuk, térségük, településük iránt.

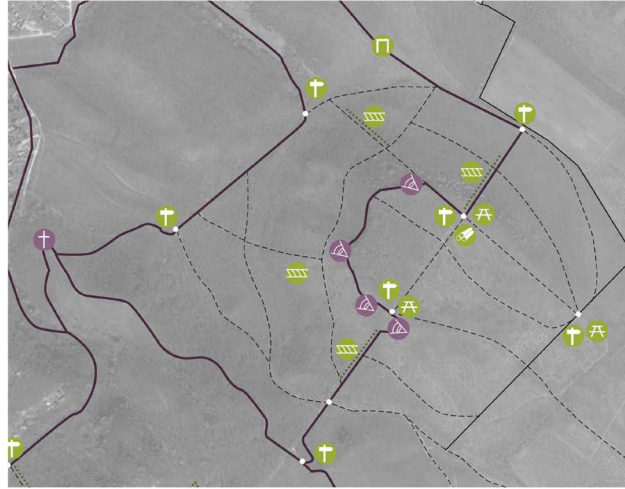
Dr. Szilvácsku Zsolt

KŐ-HEGY

A Biatorbágyot körülölelő hegylánc első csúcsa a 301 m magas Kő-hegy (vagy más néven Kő-orr, Kő-orum), amely Biatorbágytól délkeleti irányban helyezkedik el. A Kő-hegy az Iharos mellett a másik olyan magaslat, amely a faluközponthoz, azon belül a Viaduktal szorosabb látványkapcsolatot tart fent. Ráadásul a városközpontból is könnyen megközelíthető, így kedvelt és sokat látogatott kirándulóhely. A piros kereszt és sáv a biatorbágyi Viaduktól vezet be az erdőbe több irányban, és egészen Sós-kútig behálózza a vidéket. A sétautak északi ága egy rövid emelkedővel a Kő-hegy tetejére vezet.

- Kapu objektum
- Kilátópontok
- Kötélrendszer
- Erdei pihenő
- Erdei játszótér
- Útjelzőtáblák

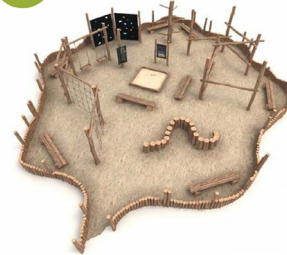
A hegyre felérkező turistaút a hegy peremén halad tovább, ahonnan páratlan kilátás nyílik a településre és annak környezetére. A hegy a településről is impozáns látványt nyújt. A lenyűgöző látványon túl mint turisztikai célpont és mint kilátópont is meghatározó (szinte zavartalan a kilátás), és egyben földtani értéket is képvisel. Természeti értékei közé tartozik a két jelentősebb sziklabúvás és a nagyobb szikla tövében található kaptárkövek. A tíz sziklafülke Biatorbágyi Kaptárkövek Helyi Természetvédelmi Terület elnevezéssel helyi védelem alatt áll. A növényállomány a hegylábán részben telepített akác-erdő, a hegy középső részén fiatal erdőtüszölés jellemzően előfutár fajokkal, a magasabb részeken

ÚTJELŐTÁBLÁK

ERDEI JÁTSZÓTÉR

ÚTBA SÜLLYESZTETT TÁBLA

Bálint Krisztina, Fábíán Zsófia

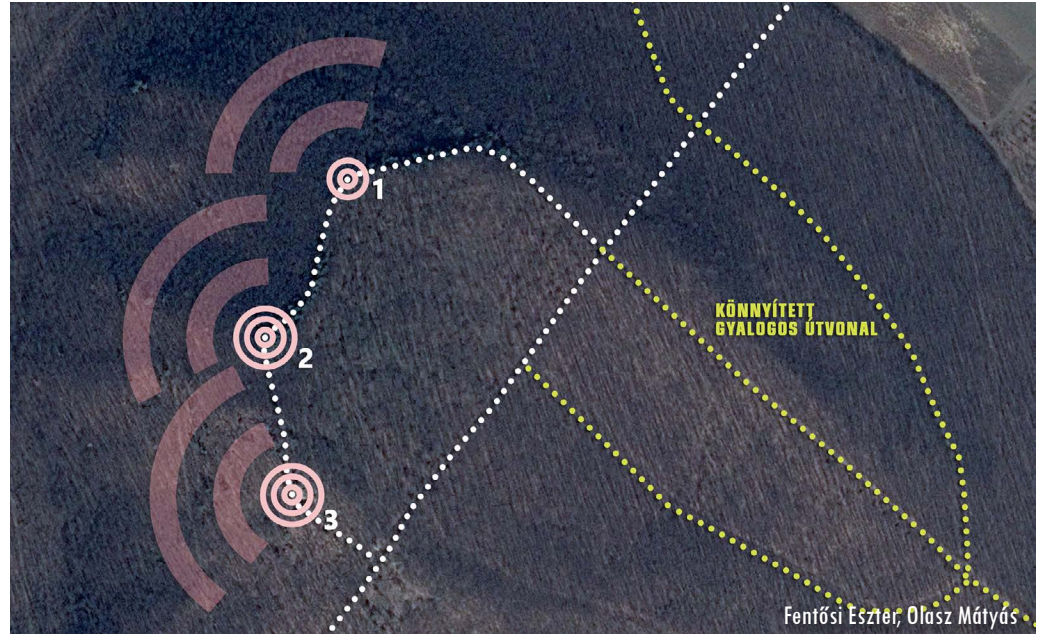
beálltabb tölgyes társulás a meghatározó, melyben foltokban megjelenik a feketefenyő.

A hegycsúcs csak gyalogosan közelíthető meg (parkolni a focipálya mellett lehet a legközelebb). A piros turistajelzés az egyetlen kijelölt útvonal, amely keresztül halad rajta. Azonban egyes szakaszok meredeksége miatt ez nehezen járható. A turistaút hálózat sűrűsége megfelelő, így ezek minőségi és biztonsági fejlesztése volt az egyik tervezési feladat és cél. A hallgatóknak lehetőségük volt azonban a tervben új, alternatív túraútvonalak kijelölésére, melyek a Kő-hegy könnyebb megközelítését teszik lehetővé. A tervezők többsége élt is ezzel a lehetőséggel.

A Kő-hegyre a laposabb, szinte fennsík jellegű tető a jellemző. Két ponton kisebb teresedés is megfigyelhető, melyek kilátópontok és pihenőhelyek létesítésére alkalmasak. A megrendelő elvárása is ez volt a területtel kapcsolatban: természetes kilátópont és turista-pihenőhely létesítése, valamint természetközeli környezetrendezés.

Az elvárásoknak megfelelően az elkészült tervek jellemző a természetes anyaghasználat, a tájba illő kialakítás és architektúra. A kidolgozott javaslatok törekednek a hely természeti értékeinek megőrzése mellett a kívánt funkciók biztosítására:

- Természetközeli kilátópont kialakítása a zavaró fák eltávolításával, a veszélyes részekben fából épült

Bálint Krisztina, Fábrián Zsófia

korlát kialakításával, padok kihelyezésével.

- Turista-pihenőhely létesítése padokkal, asztalokkal, esetleg tűzrakási lehetőséggel.
- A helyszín ismertetése információs táblák, panorámakép segítségével.
- A turistautak erózió elleni védelme és biztonságos kialakítása.

Bár a kötelező funkciók köre rögzített volt, az egyedi elképzelések nagyon eltérő és változatos terveket eredményeztek. Mindezek mellett a hallgatók saját ötleteikkel igyekeztek a funkciók körét bővíteni, színesíteni. Így megjelennek a tervekben a játszóterek/játszó helyek vagy a sportolási lehetőségek/tornapályák is. Mindezen túl előképekkel, látványtervekkel szemléltették, hogy megvalósulás esetén miként fog kinézni a tervezési terület.

Mikházi Zsuzsanna

Bálint Krisztina, Fábián Zsófia

ALKOTÓK**FŐÉPÍTÉSZ**

Rumi Imre

OKTATÓK

Dr. Almási Balázs / Gergely Antal / Dr. Herczeg
 Ágnes / Dr. Illyés Zsuzsanna / Miházi Zsuzsanna /
 Dr. Szilvácsku Zsolt

HALLGATÓK

Albert Dorina / Bálint Krisztina / Beregi Eszter /
 Fábián Zsófia / Fentősi Eszter / Heincz Bettina /
 Hódos Katinka / Iványi Kinga / Karlócai Rebeka /
 Kiss Barbara / Koós Nóra / Major Ivett / Nagy Fanni
 / Németh Annamária / Olasz Mátyás / Schulze Lilla
 / Sövény Kata / Tóth Bettina / Vida Sára / Vidacs
 Borbála / Voszka Zsófia

ÍRTÁK:

Dr. Almási Balázs
 Dr. Herczeg Ágnes
 Dr. Illyés Zsuzsanna
 Miházi Zsuzsanna
 Dr. Szilvácsku Zsolt

FOTÓK ÉS KÉPANYAG:

Hallgatók
 Dr. Illyés Zsuzsanna
 Biatorbágy Város Önkormányzata

ARCULAT

Jákli Eszter

NYOMDA

CCPrinting

MEGBÍZÓ:

Tarjáni István polgármester

KIADJA:

Biatorbágy Város Önkormányzata
 2017.

TARTALOMJEGYZÉK

Polgármester köszöntője.....	1
Rumi Imre főépítész bevezetője.....	3
Települési koncepció.....	5
Településközpont.....	9
Némó-tó és környezete.....	15
Iharos.....	19
Nyakas-kő és környezete.....	25
Kő-hegy.....	31

ISBN 978-615-80722-0-5

ISBN 978-615-80722-1-2

Biatorbágy Város
 Önkormányzata

Szent István Egyetem
 Tájépítészeti és
 Településtervezési Kar

Biatorbágy földrajzi elhelyezkedése, természeti adottságai, környezete, épített öröksége révén kiváló adottságokkal rendelkezik, azonban az adottságok, települési értékek nem szerveződnek jól működő városépítészeti rendszerbe, pedig a változatos természeti értékek (hegyek, völgyek, patakok) gyakorlatilag a lakott területek közé ékelődnek. Az egykor Bia és Torbágy települések egyesülésével létrejött Biatorbágy másik sajátossága, hogy jelenlegi központja a két hajdan önálló falu között alakult ki. Mindkét falunak megvan a saját történelmi magja, így a városközpontot egyik sem tekinti igazán magáénak. Ugyanakkor a kevésbé élő új központ remek látványkapcsolatban áll a környező tájjal. A város integrált fejlesztésének fő stratégiai területei közé tartozik ezért a városközpont és a belterülethez közvetlenül kapcsolódó természeti területek összefüggő fejlesztése.

E területek rendszer jellegű fejlesztését és vonzerejének növelését célzó hallgatói ötletek megfogalmazását kérte a város a Szent István Egyetem Tájépítészeti és Településtervezési Karától. A kiadvány anyaga a megkeresésre adott válaszokból, a 2016 őszi csoportos hallgatói tájépítész mestertervekből válogatott anyagot mutatja be.